

15.3 Voorbereiding

Schriftgedeelte

Exodus 5, 7:1-13

Thema

De HEERE is sterker dan Farao.

Exegese

Exodus 5

Intro

Deze geschiedenis is niet te begrijpen zonder Exodus 3:13 – 22, waar de HEERE Zich aan Mozes bekend maakt en de opdracht geeft om in Zijn Naam naar Farao te gaan. Zijn Naam is HEERE, IK ZAL ZIJN DIE IK ZIJN ZAL. Hij is de Eeuwige, de Almachtige, de Onveranderlijke, de getrouwe Verbondsgod. Eenvoudig gezegd betekent deze Naam wat de HEERE aan Mozes verzekerde: Ik zal met u zijn. Op Mij kunt u aan. De HEERE zal Zijn beloften waarmaken, ondanks de tegenstand van satan en Farao. Hij Zal Zijn volk verlossen.

Vers 1 - 14 'Alzo zegt de HEERE' is een aanhef die profeten gebruiken als ze het Woord van de HEERE doorgeven. Mozes spreekt als profeet. Het verzoek aan Farao is niet vreemd, wel de bevelende toon. Arbeiders in de tichelsteen-industrie kregen in Egypte vrijaf voor offerfeesten voor hun goden. Als Mozes en Aäron zouden vragen om totale vrijheid (dat was uiteindelijk wel de bedoeling), dan had het plan geen kans van slagen. Daarom komen ze eerst met een meer redelijk verzoek. Farao weigert. Andere goden mogen gediend worden, de God van de Hebreëen niet. Achter Farao staat de satan, die Gods verlossend handelen wil verhinderen. Mozes en Aäron houden aan, maar de bevelende toon ontbreekt in vers 3. Als het volk door een dodelijke ziekte getroffen wordt, is Farao het volk voorgoed kwijt. 'Gaaf heen tot uw lasten' betekent 'aan het werk jullie'. Farao, gekrenkt in zijn eer, beveelt nog dezelfde dag aan de Egyptische opzichters (drijvers) en de Israëlitische leiders (ambtlieden) om de lasten van de Israëlieten te verzwaren. Vers 5 wijst er op dat Farao de dwangarbeid wilde gebruiken om de groei van het volk in te dammen (vergelijk hoofdstuk 1). De woorden 'zij gaan ledig' betekenen: 'zij zijn lui' (vers 8). Het leem van de tichelstenen haalde men uit de Nijl, het stro moest men vanaf nu, met veel moeite, van de landerijen en dorsvloeren halen uit de Nijldelta. De stenen werden gebakken in de hete zon. 'De leugenachtige woorden' zijn de woorden van Mozes en Aäron (vers 9). 'Uw gezette werk' wijst op de opgedragen dagtaak. De dagtaak van de Israëlieten wordt nog zwaarder als blijkt dat ze niet aan gewoon stro kunnen komen, maar slechts aan 'stoppels'. Sommigen vertalen het woord met 'stengels'. Als Israël niet kan voldoen aan de eis, worden hun leiders geslagen.

Vers 15 – 21 De leiders reageren zich niet af op hun volksgenoten, maar protesteren bij Farao. Het is onmogelijk om aan diens eisen te voldoen. Ze wijzen er op dat het volk van Egypte schuld op

zich laadt en daarmee dus kans op onheil en rampen loopt (vers 16). Farao herhaalt twee keer zijn beschuldiging van luiheid. Hierdoor krijgt de beschuldiging een definitief karakter. De leiders beseffen dat hun zaak er slecht voor staat (vers 19) en vertrekken. De hoop op verlossing was gewekt, maar de verdrukking slechts zwaarder geworden. Buiten het paleis staan Mozes en Aäron op hen te wachten. Met harde en dreigende woorden verwensen de leiders hen: De HEERE zal jullie oordelen. 'Gij hebt onze reuk stinkende gemaakt' betekent: 'jullie hebben ons een slechte naam bezorgd'. Het bevel om onmenselijk hard te werken, zal hun dood nog betekenen. Wat een tegenstelling met hoofdstuk 4:31. Mozes en Aäron hebben nu zowel Farao als het volk tegen zich. Realisering van Gods opdracht, die in het vorige hoofdstuk zo goed begon, lijkt verder weg dan ooit. Gods verlossend handelen gaat vaak door onmogelijkheden heen. Hij doet dat om Zijn macht en majesteit nog meer aan het licht te brengen. Ook kunnen we hier leren dat we geduld moeten oefenen als God niet meteen ingrijpt in onze ellende. We mogen blijven volharden in het vertrouwen op Gods beloften.

Vers 22 – 24. Hoewel de HEERE had voorgezegd dat Farao het volk niet zo maar zou laten gaan (Exodus 3:19 en 4:21), had Mozes kennelijk niet gedacht dat het zo moeizaam zou gaan. Dat is ongeloof. Mozes verwijt God de verslechtering van de toestand van het volk en vraagt zich af wat de zin van zijn roeping is. Zijn optreden heeft alleen nog maar averechts gewerkt. Op Mozes' klacht herhaalt de HEERE Zijn belofte Israël te zullen bevrijden. Ondanks Mozes' ongeloof en aanklachten antwoordt de HEERE. Dat is onverdiende genade. Mozes' ongeloof en aanklachten mogen we niet navolgen, zijn gang naar de HEERE wel. Met ons ongeloof, onze zwakheden, klachten en vragen, mogen we tot de HEERE gaan. Het antwoord in vers 23 verzekert ons van Zijn open oor, Zijn genade en ontferming (zie ook Psalm 50:15 en 1 Petrus 5:7).

Exodus 7

Vers 1-2 Opnieuw krijgt Mozes het bevel van de HEERE om tegen Farao te zeggen wat de HEERE aan Mozes bekend maakt (slot hoofdstuk 6) en opnieuw uit Mozes zijn bezwaren. Maar deze keer zijn de bezwaren ingegeven door de ervaring van de eerste ontmoeting met Farao. Als gevolg van deze ontmoeting werden op het volk Israël zware lasten gelegd en de Israëlieten namen het Mozes en Aäron kwalijk dat ze dit hadden gedaan. De HEERE herhaalt Zijn bevel aan Mozes in een paar woorden: je zult god zijn over Farao. De HEERE herhaalt én verbreedt de goddelijke volmacht van Mozes. Niet alleen god over zijn broer Aäron (Exodus 4:16) maar ook over de Farao. De rol van Aäron zal die van woordvoerder zijn. Hij zal de boodschap, die Mozes ontvangt van de HEERE, verwoorden naar de Farao.

Van de boodschap van de HEERE mag niets afgedaan worden, alles moet overgebracht worden aan de Farao. En de inhoud van die boodschap is dat de Farao de kinderen van Israël moet laten vertrekken uit het land Egypte.

Vers 3-5 De reactie van Farao op de woorden van de HEERE wordt vooraf aan Mozes duidelijk gemaakt. Farao zal niet luisteren en daardoor zullen er meerdere wonderlijke tekenen van de HEERE in Egypte gezien worden.

Nee, niet door een welwillende gunst van Farao en ook niet door het uitmuntende werk van Mozes en Aäron zal het volk verlost worden. De HEERE Zelf zal Zijn volk verlossen en daarbij laten zien dat Hij Zijn Naam waarmaakt.

Heel Egypte zal het weten dat de HEERE doet wat Hij zegt en dat Zijn volk onder Zijn beschermde handen onbereikbaar is.

Vers 6-7 De bezwaren van Mozes verstommen; samen met zijn broer Aäron doet hij precies wat de HEERE van hem vraagt.

In de aanduiding van de leeftijden laat de tekst van Exodus zien hoe de rangorde is tussen de broers. De jongste wordt eerst genoemd, hij heeft de leiding over zijn oudere broer. De leeftijden van de broers maken ook duidelijk dat het lijden van het volk Israël al decennia lang duurt. Het is begonnen voor de geboorte van Mozes.

Vers 8-9 Nadat de roeping van Mozes opnieuw is bevestigd door de HEERE, krijgen Mozes en Aäron weer de opdracht om naar Farao te gaan. Ze krijgen toestemming om, als Farao er om vraagt, hun goddelijke volmacht te demonstreren met een wonder. Ze mogen hiervoor het wonder gebruiken waarmee Mozes aan zijn volksgenoten zijn volmacht onderstreepte; de staf die veranderde in een slang.

Vers 10 Mozes en Aäron gehoorzamen het woord van de HEERE en gaan naar Farao. Ze brengen hem het bevel van de HEERE om het volk te laten gaan. Ze tonen de goddelijke volmacht van dit bevel met een wonder, Aärons staf verandert voor het oog van Farao en zijn knechten in een slang.

Vers 11-12 Farao is niet onder de indruk en vraagt zijn tovenaars om het zelfde te doen. Deze tovenaars zijn priesters die vooral bij begrafenissen bezwerende teksten voordroegen. Die priesters maakten studie van magische teksten en rituelen. Door deze priesters erbij te roepen laat Farao zien dat hij en zijn priesters tegenstanders zijn van de HEERE. Farao luistert niet naar de HEERE maar naar duistere, demonische goden.

We zien de reëel aanwezige macht van de demonen die schuil gaan achter de goden van Egypte. Het laat zien dat een afgod meer is dan een idee; de satan gebruikt deze machten om zijn rijk van de dood te vestigen.

Het is niet het enige wat we hierin zien. Een antwoord van de HEERE blijft niet uit: de tot slang geworden staf van Aäron verslindt al de tot slangen geworden staven van de tovenaars. God de HEERE regeert, uiteindelijk moet iedereen, ook satan, ook Farao, voor de HEERE buigen.

Vers 13 Dit vers is een steeds terugkerend refrein in het handelen van de Farao. Hij luistert niet en verhardt zijn hart. Dit had de HEERE vooraf gezegd tegen Mozes. Door zich te verharderen zondigt Farao tegen de HEERE; hij rijgt deze zonde aan de keten van zonden die hij heeft begaan in het onderdrukken van het volk van de HEERE. Tegelijkertijd is de verharding van

Farao een oordeel van de HEERE. In Exodus 4:21 wordt aan Mozes duidelijk gemaakt dat Farao door de HEERE is losgelaten.

Deze geschiedenis leert dat eigen verantwoordelijkheid én het handelen van de HEERE naast elkaar staan en niet tegen elkaar uitgespeeld kunnen worden. Farao heeft geen excuus; hij had zich kunnen, ja moeten bekeren. Tegelijkertijd blijft staan dat Farao zich verhardde omdat de HEERE dat wilde.

Geloofsleer

HC vraag 94 en 95 Het eerste gebod: afgoderij is van God vervloekt
DL H3 en 4, art. 9 Geroepen door het Evangelie, maar weigeren te komen.

Gebedspunten

- Geduld en berusting als we dingen minder goed kunnen (als we bijvoorbeeld stotteren, verlegen zijn of niet zo goed zijn in taal/rekenen, etc.).
- Dank voor de mensen om ons heen, die ons bij moeilijke dingen helpen.
- Opkomen voor de naam en de eer van de Heere.
- Gehoorzaamheid en een gewillig hart als God ons roept (in de preek, in de Bijbelvertelling thuis of op school, etc.).

Psalm- en liedlijst

Psalm 106:25	Dies hebt G', o God, hun last verlicht
Psalm 115:5	Maar Israël, vertrouw gij op den HEER'
Psalm 126:2	God heeft bij ons wat groots verricht
Psalm 136:12	Looft den HEER', Wiens sterke hand
Psalm 139:12	Stel hunnen hoogmoed perk en paal
Psalm 149:4	Dus wil d' Almachtig', op hun smeken
Tien geb. des Heeren:2	Ik ben de HEER', uw God en Koning

ZB Als g' in nood gezeten
ZB Leid mij Heer', o machtig Heiland
ZB Ik bouw op U, mijn schild en mijn Verlosser

Introductie op de vertelling

Neem een aantal grote stenen mee. Vraag enkele kinderen hier hard in te knijpen. Zal de steen daardoor veranderen? En hoe hard is hard eigenlijk? Laat de kinderen kenmerken van een steen benoemen: keihard, zwaar, ijskoud. Zo was het hart van Farao, toen Mozes steeds bij hem kwam. Farao weigerde om naar de HEERE te luisteren. Zo is ook ons hart, als we de Heere Jezus nog niet kennen.